

Luchtfoto

Deze methode maakt gebruik van een luchtfoto om samen met verschillende actoren gesprekken te voeren over (de open ruimte in) het gebied. Meerdere doelstellingen kunnen bereikt worden:

- Via de gesprekken kan **informatie verzameld** worden over de lopende en geplande ontwikkelingen en de belangrijke actoren in het gebied. Doordat de mensen samen rond de luchtfoto van het gebied staan, worden de gesprekken concreet en kunnen zowel de thema's die leven in het gebied, als kansen en bedreigingen benoemd worden.
 - o De verzamelde input kan helpen om **het gebied zelf beter te begrijpen**. Inzichten over de mensen en organisaties die actief zijn in het gebied, en over thema's die leven in het gebied, zijn nodig om te werken aan gebiedsgerichte projecten/processen.
 - o De verkregen informatie kan dienen als **input voor de andere tools**. Zo kan deze methode gebruikt worden om gegevens te verzamelen over het gebied in functie van het opstellen van de vragen voor Visionary, of voor de tools DEBATTEER en EVALUEER.
- Een andere doelstelling van deze methode is **kennisuitwisseling over open ruimte**. De gesprekspartners kunnen nieuwe inzichten en inspiratie opdoen via gesprekken over gelijkaardige thema's en hun aanpak hierin.

Deze methode wordt toegepast bij personen die het gebied (en zijn ruimtelijke dossiers) goed kennen. Dit kunnen gebiedswerkers zijn, mensen werkzaam bij een Regionaal Landschap of de Vlaamse Landmaatschappij, alsook ambtenaren en schepenen van de betrokken gemeenten. Het **aantal personen** die worden uitgenodigd zal afhangen van je doelstelling. Als je de luchtfoto gebruikt om informatie over een gebied te verzamelen, kan het volstaan om slechts een tweetal personen uit te nodigen die het gebied zeer goed kennen. Op die manier blijft het gesprek overzichtelijk en gestructureerd. Als je doelstelling is om kennis uit te wisselen zal je waarschijnlijk een groter aantal deelnemers uitnodigen. Vijf tot tien personen is een mooi aantal om effectief een lerend effect te bereiken. Het is ook niet té veel zodat directe interactie mogelijk blijft.

AANDACHTSPUNT: Als je verzamelde informatie gebaseerd is op de input van slechts enkele gebiedskenners, kan het gebeuren dat je niet het volledige beeld van de streek hebt. Afhankelijk van de verdere toepassing van de ingezamelde informatie, kan het nuttig zijn de informatie nog eens te toetsen bij andere kenners van het gebied.

ZELF AAN DE SLAG

VOORBEREIDING

Ter voorbereiding van het overleg wordt een luchtfoto van het gebied geprint op A0-formaat. Indien je zelf niet over een plotter beschikt, kan je dit laten doen bij een kopieerwinkel. Orthofoto's zijn beschikbaar via het Agentschap Informatie Vlaanderen (www.agiv.be). Op deze website kan je bij "Beelden, basiskaarten, grondgebruik" doorklikken naar Orthofotomozaïek en via "Downloaden"

de meest recente foto voor jouw gebied opladen¹. Het gebruik van een luchtfoto heeft het grote voordeel dat geen administratieve grenzen worden aangeduid. Het toont hoe relatief die grenzen zijn (getrokken) en hoe weinig belangrijk deze zijn als het gesprek over open ruimte gaat.

Op het overleg worden één of meerdere deelnemers met een goede veldkennis uitgenodigd. Het aantal personen waarmee de sessie georganiseerd wordt is afhankelijk van je specifieke doelstelling. Naast de deelnemers is één gespreksleider of moderator aanwezig.

DISCUSSIEMOMENT

We leggen de foto in het midden van een liefst ronde vergadertafel zodat de deelnemers niet in een klassieke vergaderopstelling hoeven te zitten en iedereen gemakkelijk op de kaart bepaalde locaties kan aanduiden. Deze setting is belangrijk voor de sfeerschepping: we hebben geleerd dat zaken aanduiden op een kaart meteen voor veel meer animo zorgt en voor een lossere sfeer dan verbale interventies in een klassieke vergaderopstelling.

Na een snelle voorstelling van de aanwezigen, vragen we aan enkele deelnemers om het gebied op de kaart te situeren: het vergt wat aanpassing om het gebied op de kaart te zien en om enkele merkpunten aan te duiden waardoor alle deelnemers zich goed kunnen oriënteren. Deze aanpak zorgt weer voor wat informaliteit en voor een ongedwongen sfeer. Het is voor nagenoeg iedereen boeiend om naar een luchtfoto te kijken, de eigen omgeving te zoeken en de eigen gemeente in de context te plaatsen.

Vervolgens start de moderator met het stellen van vragen. De deelnemers kunnen open vertellen over hun gebied, en duiden de verschillende spots aan op de luchtfoto. Dit kunnen zowel waardevolle projecten als probleemzones zijn of zelfs een heel concreet dossier waar de gemeente al jaren mee zit. De moderator zorgt dat elke deelnemende persoon aan het woord komt en dat verschillende cases en thema's aan bod kunnen komen. Inspiratie voor vragen en discussiepunten zijn:

- Welke projecten die een invloed hebben op open ruimte zijn er lopende in dit gebied?
- Welke ontwikkelingen zien jullie gebeuren in het gebied?
- Welke ontwikkelingen verwachten jullie in de toekomst?
- Welke partnerschappen zijn aanwezig of gewenst in het gebied?
- Welke conflicten spelen in het gebied?
- Welke budgetten zijn voorhanden om projecten te financieren?
- ...

Om de verhalen op een gestructureerde wijze te noteren en later te verwerken, wordt het verhaal gelokaliseerd op de luchtfoto met een kleine sticker en wordt het bijhorende verhaal genoteerd. Door met verschillende kleuren stickers te werken, kan je eventueel de verschillende thema's die aan bod komen meteen onder categorieën groeperen. Je kan de hele discussie ook opnemen met een dictafoon zodat je nadien alles opnieuw kan beluisteren.

¹ Selecteer hiervoor de map OPEN DATA en daarna de map RGB. Deze map bevat 43 zip-bestanden, waarvan de twee laatste cijfers verwijzen naar een specifiek kaartblad van het grondgebied Vlaanderen. Om te weten op welk kaartblad jouw gebied ligt, kan je het nummer hiervan opzoeken via <https://download.agiv.be/Producten/Detail/40>

VOORBEELDEN UIT DE PILOOTGEBIEDEN

KENNISVERZAMELING VOOR SPEEL (VISIONARY)

Voor de opmaak van de vragen voor Visionary over het landschapspark Bulskampveld was kennis over de ruimtelijke cases en thema's uit het gebied vereist. Hiervoor werd een overlegmoment georganiseerd met een gebiedswerker van de provincie West-Vlaanderen die vertrouwd is met het landschapspark. Aan de hand van de luchtfoto van het gebied werden ruimtelijke cases en thema's bediscussieerd en de bijhorende locaties aangeduid op de luchtfoto (Figuur 1). Zaken die aan bod kwamen waren onder meer de (inrichting van) weg- en waterinfrastructuur, de (verlaten) bedrijventerreinen, (mogelijkheden voor) natuurontwikkelingen, (inrichting van) sportterreinen, (mogelijk gebruik van) kastelen in het gebied, samenwerking met partners, recreatiemogelijkheden, samenwerkingsverbanden en financiële mogelijkheden.

"op deze manier hadden we een snel en duidelijk overzicht over de dossiers waar het gebied momenteel mee worstelt"
(onderzoeker)



Figuur 1: Voorbeeld luchtfoto landschapspark Bulskampveld

KENNISUITWISSELING VOOR DEBATTEER

Voor de eerste, verkennende sessie van de DEBATTEER-tool met de groep Nete gebruikten we een luchtfoto om het debat te openen. Met een vijftal personen uit de gemeenten werd een open gesprek gehouden over het gebied. Aan de hand van specifieke locaties op de luchtfoto lieten we hen vertellen welke ruimtelijke cases en thematieken spelen in het gebied. In een informele setting kwamen allerlei cases aan bod, van kleine microschaal tot de grotere macrokwesties, tot de relatie van de gemeentes met het beleid van de Vlaamse overheid. Het leidde tot een mooi overzicht van de problematieken waarmee gemeentebesturen dagelijks worden geconfronteerd of die door hun eigen beleid in de hand worden gewerkt.

"het is interessant om met collega's over gelijkaardige problemen te praten en te horen hoe het er in andere gemeenten aan toe gaat"
(ambtenaar gemeente)

"Tijdens de gesprekken kwamen de verschillen tussen de gemeenten naar boven, zowel door de verschillende contexten als door de verschillende interne organisatie en de klemtonen die in het beleid worden gelegd. Daarnaast toonde deze gesprekken welke zaken gemeenschappelijk zijn voor de drie gemeenten."
(onderzoeker)



Figuur 2: Gesprek rond luchtfoto van de Nete-gemeenten